

haaber man en Forandring. Naar vi lange have havt Tørreveir og godt Veir, og endeel af Naboerne have faaet deres Sæd ind, saa frygter man for, at det muligt kan blive Regn. Det kan see ud dertil, og saa anseer man sig berettiget til paa Grund af denne Frygt at indføre Sæden eller binde den om Søndagen. Derfor er den ældre Forordning slet ikke synderligt mere bindende eller indskrænkende end det nye Lovforslag, som her er under Behandling. Her er det Ord „fornødent“, som det ogsaa af den sidste ærede Taler blev omtalt, sat istedetfor „ugunstigt Veirlig“. Dette Ord „fornødent“ udelukker dog saadanne Arbejder i Mellemtiden, som ikke høre Høsten til, eller som ikke ere saaledes bundne til en bestemt Dag, fordi de ikke ere saa afhængige af Veirliget. Det har vist ikke været den høitagtede Forslagsstillers Mening, at man skulde udvide, men snarere indskrænke, og derfor vil man vel lægge Mærke til, at jo flere forskellige Sædarter der bruges, desto længere kan Høsttiden vare. Det er ikke blot Knapshøsten, men ogsaa Høsten af Roer i den silbige Efteraarstid, der kan komme i Betragtning. — Naar Forandringen i det første Forslag er foreslaaet alene i Betragtning af Helligdagens Charakter, saa skal jeg ikke have Noget derimod at sige. Det er det Sommelige, som her maa være at fremhæve, forsaavidt det kan fremhæves og bevirkes. Derimod maa det med Hensyn til Forslaget under Nr. 3 bemærkes, at, hvad Svende og Arbeidere, som ikke staae i noget underordnet Forhold til Fabrikantier og Næringsbrugere, angaaer, da maae de selv varetage deres egen Berettigelse til Frihed om Søndagen; men det er, synes det mig, ikke nødvendigt at gøre den samme Bemærkning med Hensyn til disse, som med Hensyn til dem, der omtales i nærværende Lovforslags § 4, nemlig Tyende og Lædrengene. Det beroer jo nemlig paa dem selv, hvorvidt de ville deeltage i saadanne Arbejder, og jeg skulde ogsaa troe, at, hvis de foretage sig Noget, der kunde være Gjensind for Straf, vilde Straffen vel ogsaa nærmest gaae ud over dem selv. Det er disse Bemærkninger, jeg med Hensyn til de stillede Vædringsforslag vilde tillade mig.

Thalbitzer: Ogsaa jeg vilde tillade mig nogle faa Bemærkninger med Hensyn til Vædringsforslaget under Nr. 2. Enhver praktisk Landmand vil vistnok være enig med mig i, at, for at kunne vente en god Høst, maa man ogsaa faae i rette Tid og i det beleilige Dieblif; man bør nemlig faae, naar Jorden er, hvad Landmanden kalder „beqvem“. Dette er mere eller mindre vigtigt med Hensyn til de forskellige Jorder. For dem, der have de saakaldte lette eller muldede Jorder, er det ikke af saa stor Vigtighed, om der faaes om Søndagen eller om Mandagen; men for dem, der have stærke Jorder, stærke Leerjorder, af hvilke man jo ogsaa kan vente den rigeste Afgrøde, kan en eneste Dags Opsættelse gjøre en Forskjel af maaskee Halvdelen af den Grøde, man ellers kunde have faaet. Thi det er ofte efter en lang Regntid Tilfældet, at disse Jorder ere saa vaade, at man ikke kan faae i dem i længere Tid, og, falder der da blot en Dags Tørreveir ind med stærk Blæst, maa man benytte Diebliffet til at faae, ellers bliver Jorderne saa bundne, at man maa udsætte det i længere Tid, hvilket gjælder baade med Hensyn til Baars og Efteraarssæden. Dette er Noget, som vist Enhver vil indrømme; og jeg kan derfor ikke tiltræde dette Vædringsforslag, men maa holde paa Ordene, som de ere i det foreliggende Lovforslag. — Jeg skal, siden jeg har reist mig, tillade mig endnu en Bemærkning med Hensyn til denne Paragraph. Jeg er vel aldeles enig i, hvad min ærede Nabo her tilvenstre (Kirke) udtalte under Sagens første Behandling, at det er misligt, at man ikke kan forbyde Markarbejde under Guds tjenesten for Alle paa Landet; men det er jo et Tilfælde, hvor man nu maa gaae ind paa at indrømme en Undtagelse for den arbejdende Klasse; deres Haver og Jordlodder maae dyrkes om Søndagen, thi vi maae jo desværre endnu erkjende, at deres Stilling ikke er saadan, at de kunne have en Fridag; de maae saa at sige jo næsten arbejde bestandigt, og derfor kommer der jo ogsaa Misligheder frem ved en Lov, som jo dog skal have til Hensigt at overholde Helligdagene saaledes, at der er Ro og Stilhed, navnlig i Kirketiden. Men efter denne Lovs § 1 kan det jo godt hænde,